

Turinys

Kauno arkivyskupijos žemėlapis	9
Kauno arkivyskupijos bažnyčios nuo Vytauto Didžiojo iki mūsų dienų, – arkivyskupo metropolito Sigito Tamkevičiaus įžanginis žodis	10
Jonavos dekanatas	12
Bukonių Šv. arkangelo Mykolo bažnyčia	14
Jonavos Šv. apaštalo Jokūbo bažnyčia	15
Kulvos Švč. Mergelės Marijos bažnyčia	18
Panoterių Šv. Kryžiaus Atradimo bažnyčia	19
Ruklos Šventosios Dvasios bažnyčia	19
Skarulių Šv. Onos bažnyčia	20
Upninkų Šv. arkangelo Mykolo bažnyčia	24
Žeimių Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčia	26
Jurbarko dekanatas	28
Eržvilko Šv. Jurgio bažnyčia	30
Girdžių Šv. Marijos Magdaliėtės bažnyčia	31
Juodaičių Nukryžiuotojo Jėzaus bažnyčia	33
Jurbarko Švenčiausiosios Trejybės bažnyčia	34
Raudonės Švč. Jėzaus Širdies bažnyčia	37
Seredžiaus Šv. Jono Krikštytojo bažnyčia	38
Skirsnemunės Šv. Jurgio bažnyčia	40
Stakių Šv. Antano Paduviečio bažnyčia	42
Šimkaičių Šv. vyskupo Martyno bažnyčia	43
Vadžgirio Šv. Juozapo bažnyčia	44
Veliuonos Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į Dangų bažnyčia	46
Vertimų Šv. Jono Krikštytojo bažnyčia	49
Kauno I dekanatas	50
Kauno Gerojo Ganytojo (Dainavos) bažnyčia	52
Kauno Paminklinė Kristaus Prisikėlimo bažnyčia	53
Kauno Mažoji Kristaus Prisikėlimo bažnyčia	55
Kauno Palaimintojo Jurgio Matulaičio (Eigulių) bažnyčia	56
Kauno Šv. Antano Paduviečio (Naujamiesčio) bažnyčia	57
Kauno Šv. arkangelo Mykolo (Igulos) bažnyčia	58
Kauno Šv. apaštalų Petro ir Pauliaus arkikatedra bazilika	60
Kauno Šv. Dvasios (Šilainių) bažnyčia	66
Kauno Šv. Gertrūdos (Marijonų) bažnyčia	67
Kauno Švč. Jėzaus Širdies (Šančių) bažnyčia	69

Kauno Šv. Juozapo (Vilijampolės) bažnyčia	70
Kauno Šv. Jurgio Kankinio (Pranciškonų) bažnyčia	71
Kauno Šv. Kryžiaus (Karmelitų) bažnyčia	74
Pažaislio Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo pas Elzbietą bažnyčia	76
Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į Dangų (Vytauto Didžiojo) bažnyčia	82
Kauno Švč. Mergelės Marijos Rožančiaus Karalienės (Palemono) bažnyčia	85
Kauno Šv. Mikalojaus (Benediktinių) bažnyčia	86
Kauno Šv. Pranciškaus Ksavero (Jėzuitų) bažnyčia	88
Kauno Švenčiausiosios Trejybės (Seminarijos) bažnyčia	91
Kauno Šv. Vincento Pauliečio (Petrašiūnų) bažnyčia	93
Kauno II dekanatas	94
Babtų Šv. apaštalu Petro ir Povilo bažnyčia	96
Čekiškės Švenčiausiosios Trejybės bažnyčia	98
Domeikavos Lietuvos kankinių bažnyčia	100
Kulautuvos Švč. Mergelės Marijos Vardo bažnyčia	101
Karmėlavos Šv. Onos bažnyčia	102
Lapių Šv. Jono Krikštytojo bažnyčia	104
Muniškių Nukryžiuotojo Jėzaus koplyčia	106
Panevėžiuko Nukryžiuotojo Jėzaus bažnyčia	107
Paštuvos Šv. Barboros bažnyčia	109
Raudondvario Šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresės bažnyčia	110
Rumšiškių Šv. arkangelo Mykolo bažnyčia	114
Vandžiogalos Švenčiausiosios Trejybės bažnyčia	116
Vilkijos Šv. Jurgio bažnyčia	118
Kėdainių dekanatas	120
Apytalaukio Šv. apaštalu Petro ir Povilo bažnyčia	122
Dotnuvos Viešpaties Apreiškimo Švč. Mergelei Marijai bažnyčia	123
Gudžiūnų Švč. Jėzaus Širdies bažnyčia	126
Josvainių Visų Šventųjų bažnyčia	127
Krakių Šv. apaštalo evangelisto Mato bažnyčia	128
Kėdainių Šv. Jurgio bažnyčia	130
Kėdainių Šv. Juozapo bažnyčia	133
Labūnavos Dievo Apvaizdos bažnyčia	137
Lančiūnavos Šv. Kazimiero bažnyčia	138
Paberžės Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bažnyčia	140
Pagirių Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bažnyčia	142
Pajieslio Švč. Mergelės Marijos Liūdinčiųjų Guodėjos bažnyčia	143

Pernaravos Nukryžiuotojo Jėzaus bažnyčia	144
Surviliškio Nukryžiuotojo Jėzaus bažnyčia	145
Šėtos Švenčiausiosios Trejybės bažnyčia	146
Šaravų Švč. Jėzaus Širdies bažnyčia	148
Šlapaberžės Nukryžiuotojo Jėzaus bažnyčia	149
Šventybrasčio Kristaus Atsimainymo bažnyčia	150
Raseinių dekanatas	152
Alėjų Švenčiausiosios Trejybės bažnyčia	154
Ariogalos Šv. arkangelo Mykolo bažnyčia	156
Betygalos Šv. Mikalojaus bažnyčia	158
Butkiškės Šv. Jono Krikštytojo bažnyčia	160
Girkalnio Šv. Jurgio bažnyčia	162
Kalnujų Šv. Viktoro bažnyčia	164
Lesčių Dievo Apvaizdos bažnyčia	165
Lyduvėnų Šv. apaštalų Petro ir Pauliaus bažnyčia	166
Milašaičių Nukryžiuotojo Jėzaus bažnyčia	168
Paliepių Šv. Kryžiaus bažnyčia	170
Paupio Šventosios Šeimos – Jėzaus, Marijos ir Juozapo bažnyčia	171
Raseinių Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į Dangų bažnyčia	172
Šiluvos Švč. Mergelės Marijos Gimimo bazilika	176
Ugionių Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į Dangų bažnyčia	182
Viduklės Šv. Kryžiaus bažnyčia	184
Vosiliškio Šv. Juozapo bažnyčia	186
Žaiginio Šv. Antano Paduviečio bažnyčia	187
Ukmergės dekanatas	188
Balninkų Šv. vyskupo Stanislovo bažnyčia	190
Deltuvos Švenčiausiosios Dvasios bažnyčia	192
Kavarsko Šv. Jono Krikštytojo bažnyčia	194
Kurklių Šv. Jurgio bažnyčia	196
Lyduokių Šv. arkangelo Mykolo bažnyčia	198
Pabaisko Švenčiausiosios Trejybės bažnyčia	200
Siesikų Šv. apaštalo Baltramiejaus bažnyčia	202
Taujėnų Šv. Kryžiaus Išaukštinimo bažnyčia	204
Ukmergės Šv. apaštalų Petro ir Povilo bažnyčia	206
Ukmergės (Pašilės) Šv. Barboros bažnyčia	209
Ukmergės Švenčiausiosios Trejybės bažnyčia	210
Užunvėžių Švč. Mergelės Marijos bažnyčia	212
Veprių Švč. Mergelės Rožinio Karalienės bažnyčia	213
Vidiškių Švenčiausiosios Trejybės bažnyčia	215
Žemaitkiemio Šv. Kazimiero bažnyčia	218
Pagrindinės literatūros sąrašas	220

Kauno arkivyskupijos žemėlapis

Kauno arkivyskupijos bažnyčios nuo Vytauto Didžiojo iki mūsų dienų

1918 m. Lietuvai pasiskelbus nepriklausoma valstybe, iškilo būtinybė įsteigti bažnytinę provinciją, kurios sienos sutaptų su anuometinės valstybės sienomis. 1926 m. popiežiaus Pijaus XI apaštališkąją konstitucija *Lituanorum gente* buvo įsteigta Lietuvos bažnytinė provincija su Telsių, Panevėžio, Vilkaviškio bei Kaišiadorių vyskupijomis ir Kauno arkivyskupija, suformuota iš 1417 m. įkurtos Žemaičių vyskupijos teritorijos dalies. Kaunas buvo tapęs laikinąja Lietuvos sostine, ir tai nulėmė palankias sąlygas tiek pasaulietiniam, tiek dvasiniam gyvenimui. Kauno kunigų seminarija veikė drauge su Teologijos fakultetu, gyvavusiu Vytauto Didžiojo universitete. 1934 m. Kaune įvyko Lietuvos I Eucharistinis kongresas, kuriuo norėta padėkoti už Lietuvos laisvę. Tais pačiais metais įvyko arkivyskupijos Sinodas, nubrėžęs bažnytinio gyvenimo svarbiausias gaires. Katalikiškų organizacijų veiklą koordinavo Katalikų veikimo centras. Daugelis katalikiškų organizacijų turėjo savo laikraščius. Jaunimą telkė gausi nariais Pavasario sąjunga, suvienijusi apie 70 000 narių. Besimokantis jaunimas priklausė Ateitininkų federacijai. Savo organizacijas turėjo katalikai vyrai ir moterys. Blaivybės organizacijai priklausė net 16 tūkstančių narių.

Arkivyskupijos gyvenimo raidą nutraukė sovietų bei nacių okupacijos. Apie 330 kunigų buvo išsiųsti į lagerius. Kunigų seminarijai buvo nustatomas limitas, kiek kandidatų į kunigystę galima priimti; vienu metu buvo leidžiama priimti tik 5 kandidatus visai Lietuvai. Kunigai neturėjo teisės katekizuoti vaikus. Buvo uždrausta katalikiška spauda, knygos; net katekizmai buvo spausdinami pogrindyje, rizikuojant už tai netekti laisvės. Penkis dešimtmečius užsitęsusi sovietinė okupacija visais būdais stengėsi ne tik apsunkinti religinę veiklą, bet tiesiog ją paralyžiuoti. Tuo pačiu metu prievarta buvo brukama ateistinė ideologija.

1990 m. Lietuvoje atkūrus nepriklausomybę, vėl atsirado sąlygos demokratiškai visuomenės raidai ir bažnytinio gyvenimo plėtrai. Atsirado galimybė mokiniams dėstyti tikybą. Susikūrė gausi *Caritas* organizacija, atsikūrė ateitininkai, skautai ir kt. organizacijos. Kauno kunigų seminarija sumažėjo, nes atsikūrė seminarijos Telsiuose ir Vilniuje. Prie VDU vėl atsikūrė Teologijos fakultetas, kuriame studijuoja ne tik būsimieji kunigai, bet ir pasauliečiai. Bažnytiniame gyvenime pasauliečiai katalikai ėmėsi daugelio svarbių darbų.

1993 m. popiežius Jonas Paulius II, lankydamasis Lietuvoje, aplankė Kauną, Kryžių Kalną ir Šiluvą. 1997 m. buvo įkurta Šiaulių vyskupija, kuriai iš Kauno arkivyskupijos buvo perduoti Joniškio, Šiaulių, Kelmės ir Radviliškio dekanatai – iš viso 41 parapija. Tokiu būdu, šiandien Kauno arkivyskupiją sudaro septyni dekanatai su 91 parapija ir su maždaug 700 tūkstančių tikinčiųjų žmonių.

Kauno arkivyskupijai nuo jos įsikūrimo 1926 m. vadovavo arkivyskupas Juozas Skvireckas (1926–1944), prelatas Stasys Jokūbauskis (1944–1947), kanauninkas Juozas Stankevičius (1947–1965), vyskupas Juozas Matulaitis-Labukas (1965–1984), arkivyskupas Liudvikas Povilonis (1984–1988), vyskupas Juozas Preikšas (1988–1989), kardinolas Vincentas Sladkevičius (1989–1996). Nuo 1996 m. arkivyskupijai vadovauja arkivyskupas Sigitas Tamkevičius.

Kiekvienos parapijos centras yra bažnyčia. Vienos iš jų labai senos, siekiančios Vytauto Didžiojo laikus, o vėliausios – pastatytos jau atkurtos Nepriklausomybės metais. Bažnyčių fundatoriai ir visi tikintieji žmonės brangino Dievui skirtas šventoves ir jas kiek pajėgdami puošė. Dėl šios priežasties daugelis bažnyčių tapo pačiais išpūdingiausiais ir gražiausiais Lietuvos miestų, miestelių ir bažnytkaimių architektūros ir meno paminklais.

Šiame albume rasime visas Kauno arkivyskupijos bažnyčias – mūrines ir medines, labai puošnias ir pačias kukliausias. Jos visos primins gyvąją Bažnyčią – šimtus tūkstančių tikinčiųjų žmonių, gyvenusių prieš kelis šimtus metų ir gyvenančius dabar. Šie žmonės yra pats didysis turtas. Bažnyčių pastatai tik tarnauja žmonėms, kurie kaip piligrimai keliauja į Tėvo namus.

Dėkoju knygos rėmėjams, autoriams, leidyklos „Terra Publica“ kolektyvui, išleidusiems šią labai vertingą knygą, kuri įamžina Kauno arkivyskupijos bažnyčias, jose esančias vertybes ir pristato trumpas jų istorijas. Tegu ši knyga bus kaip didžiausio dėkingumo ir pagarbos ženklas visiems, kurie statė ne tik mūrines ar medines bažnyčias, bet kurie rūpinosi ir tebesirūpina gyvosios Bažnyčios statyba.

Arkivyskupas Sigitas Tamkevičius

+ *S. Tamkevičius*

Kauno arkivyskupijos kurija